

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie VIII./2020
Senát II

Uznesenie:

spisová značka	II. ÚS 324/2020
populárny názov	Sťažnosť proti predĺženiu väzby
sudca spravodajca	Luboš Szigeti
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Uznesenie - Uznesenie o odmietnutí
dátum rozhodnutia	07.07.2020
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 50 ods. 3 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 2 Ústava Slovenskej republiky čl. 17 ods. 5
analytická právna veta	Sťažnostný súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe (predĺžení jej trvania) preskúmava správnosť výrokov napadnutého uznesenia zo všetkých hľadísk (bez ohľadu na to, či ich sťažovatelia v sťažnostiach výslovne uviedli, alebo nie) a správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to rovnako z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (opäť bez ohľadu na ich konkretizáciu v sťažnostiach). Preskúmovacia činnosť sťažnostného súdu je teda limitovaná rozsahom predmetu konania pred prvostupňovým súdom a zákonná úprava nepredpokladá, že by sťažnostný súd mal rozhodovať o určitej skutočnosti, ktorá nebola predmetom konania pred špecializovaným súdom.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovatelia sú trestne stíhaní za zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 TZ, sťažovateľ 1 aj za obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. b) a c) TZ s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona a § 141 ods. a) TZ a sťažovateľ 2 aj pre pokračovací obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1, písm. a), c) a d), ods. 2 písm. c) a ods. 4 písm. c) TZ s poukazom na § 138 písm. i) TZ. Na základe návrhu prokurátora Špecializovaný trestný súd uznesením zo 17. januára 2020 podľa § 76 ods. 3 TP predĺžil sťažovateľom lehotu trvania väzby, v ktorej sa v danej trestnej veci nachádzali, do 11. júna 2020. Bezprostredne po vyhlásení rozhodnutia o predĺžení lehoty trvania väzby podali sťažovatelia priamo do zápisnice o ich výsluchu pred špecializovaným súdom sťažnosti, ktoré najvyšší súd uznesením z 22.

	<p>januára 2020 podľa § 193 ods. 1 písm. c) TP zamietol.</p> <p>Po vyhlásení rozhodnutia, ktorým bola sťažovateľom a ďalším v tejto trestnej veci obvineným osobám predĺžená lehota trvania väzby, a následnom podaní riadnych opravných prostriedkov sťažovateľmi proti nemu, vo veci konajúci sudca špecializovaného súdu určil obvineným, a teda aj sťažovateľom, lehotu troch pracovných dní na podanie písomného vypracovania sťažností s upozornením, že trestný spis bude v najbližší pracovný deň zaslaný nadriadenému – najvyššiemu súdu, preto písomné sťažnosti mali adresovať priamo súdu druhého stupňa. Sudcom špecializovaného súdu určená lehota troch pracovných dní mala uplynúť 22. januára 2020. Najvyšší súd o sťažnostiach sťažovateľov a ďalších obvinených rozhodol na neverejnom zasadnutí nariadenom na 22. január 2020 o 15.00 h bez toho, aby „počkal na uplynutie... určenej lehoty na podanie sťažností“, a tak „zmaril možnosť zdôvodnenia... podanej sťažnosti“.</p>
<p>z odôvodnenia</p>	<p>Ústavný súd po oboznámení sa s obsahom odôvodnenia rozhodnutia z 22. januára 2020 zistil, že najvyšší súd sa okolnosťou prezentovanou sťažovateľmi v ústavných sťažnostiach na základe námietky jedného z obvinených zaoberal. Poukazujúc pritom na právnu úpravu sťažnosti ako riadneho opravného prostriedku proti uzneseniu obsiahnutú v ustanoveniach § 185 – § 195 Trestného poriadku najvyšší súd pripomenul, že sťažnosť sa podáva orgánu, proti ktorému sťažnosť smeruje, a to do 3 dní od oznámenia uznesenia (§ 187 ods. 1 Trestného poriadku). Poznamenal, že ustanovenie § 187 ods. 1 Trestného poriadku o lehote a mieste na podanie sťažnosti odkazuje na špecifickú zákonnú lehotu na podanie sťažnosti proti uzneseniu súdu o väzbe, ktorá je vyjadrená vo vzťahu k prokurátorovi v ustanovení § 83 ods. 2 prvej vety Trestného poriadku slovami „len ihneď“. Tento režim sa v zmysle § 83 ods. 2 vety za bodkočiarkou Trestného poriadku vzťahuje aj na obvineného, ale len na lehotu podania sťažnosti proti uzneseniu o ponechaní obvineného vo väzbe a proti uzneseniu o predĺžení lehoty trvania väzby v prípravnom konaní podľa § 76 ods. 3 a 4 Trestného poriadku (R 29/2010). Najvyšší súd konštatoval, že obvinení, medzi nimi aj sťažovatelia, ihneď po vyhlásení uznesenia o predĺžení trvania ich väzby zahlásili sťažnosť a nadväzne sudca pre prípravné konanie uložil obvineným (ich obhajcom) poriadkovú lehotu na spracovanie sťažnosti tri pracovné dni, a zároveň ich upozornil, že spis bude v najbližší pracovný deň predložený nadriadenému súdu, preto bolo potrebné písomne spracované sťažnosti zaslať priamo tomuto súdu. Najvyšší súd k tejto skutočnosti zaujal názor, v zmysle ktorého nevidel dôvod, prečo by mal sudca pre prípravné konanie vo väzobných veciach, ktoré sa musia vybavovať prednostne a urýchlene, „nastavovať novú poriadkovú - sudcovskú lehotu“ na odôvodnenie sťažnosti, a zároveň poznamenal, že nie je jeho povinnosťou ako nadriadeného súdu vyčkávať, resp. vyprosovať si od strán trestného konania odôvodnenia sťažností. Napriek tomu najvyšší súd upovedomil obhajcov obvinených, teda aj obhajcu sťažovateľov, o termíne konania neverejného zasadnutia, a taktiež na možnosť, nie povinnosť, písomne podané sťažnosti odôvodniť. Obhajcovia obvinených (okrem obhajcu sťažovateľov) túto možnosť aj využili. Nad rámec uvedeného najvyšší súd dodal, že dôvody sťažnosti nie sú jej obligatórnou náležitosťou, a preto na vyvolanie prieskumnej kompetencie nadriadeného orgánu postačí aj to, ak ide o podanie (zahĺásenie) tzv. blanco sťažnosti, t. j. sťažnosti, ktorá žiadne odôvodnenie neobsahuje. V posudzovanom prípade sa podľa názoru najvyššieho súdu obhajcovia dostatočným spôsobom k veci vyjadrili tak písomne k návrhu príslušného prokurátora na predĺženie dôvodov väzby, ako aj pri výsluchoch obvinených.</p> <p>Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd naozaj</p>

o riadnych opravných prostriedkoch sťažovateľov rozhodol v čase plynutia sudcom špecializovaného súdu určenej lehoty troch pracovných dní na písomné odôvodnenie „zahľásených“ sťažností proti rozhodnutiu zo 17. januára 2020 o predĺžení lehoty trvania väzby, a je zrejmé aj to, že sťažovatelia (ich obhajca) túto sťažnosť neodôvodnili, resp. odôvodniť nestihli, keďže nemali žiaden dôvod nespoliehať sa na lehotu určenú špecializovaným súdom. Za takto vznikutej situácie sa skutočne môže prima facie javiť, že najvyšší súd svojím rozhodnutím, ale najmä postupom, ktorý jeho vydaniu predchádzal, znemožnil sťažovateľom predniesť svoju argumentáciu proti predĺženiu trvania ich väzby, čo by mohlo predstavovať zásah do ich práva na osobnú slobodu v nadväznosti na ich obhajobné práva.

Ako z obsahu ústavných sťažností jednoznačne vyplýva, namietaným je druhostupňové rozhodnutie a v tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na ustanovenie § 192 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý upravuje rozsah preskúmvacej činnosti nadriadeného súdu pri rozhodovaní o sťažnosti, ktorý vzhľadom na absenciu osobitnej úpravy v súvislosti so sťažnosťou proti rozhodnutiu o väzbe (§ 83 Trestného poriadku) treba aplikovať aj vo vzťahu k preskúmvaniu tzv. väzobných rozhodnutí prvostupňového (v tomto prípade špecializovaného) súdu. Podľa tohto zákonného ustanovenia pri rozhodovaní o sťažnosti preskúma nadriadený orgán

a) správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým sťažovateľ podal sťažnosť, a

b) konanie predchádzajúce týmto výrokom napadnutého uznesenia.

Účinná zákonná úprava, ktorá bola základom konania a rozhodovania najvyššieho súdu ako sťažnostného súdu (vychádzajúc aj z čl. 2 ods. 2 ústavy), teda zakotvuje tzv. obmedzený revízny princíp. Tento spočíva v tom, že najvyšší súd pri rozhodovaní o sťažnosti proti rozhodnutiu o väzbe (predĺžení jej trvania) preskúmava správnosť výrokov napadnutého uznesenia zo všetkých hľadísk (bez ohľadu na to, či ich sťažovatelia v sťažnostiach výslovne uviedli, alebo nie) a správnosť postupu konania, ktoré napadnutým výrokom predchádzalo, a to rovnako z hľadiska všetkých chýb, ktoré mohli spôsobiť nesprávnosť napadnutých výrokov uznesenia (opäť bez ohľadu na ich konkretizáciu v sťažnostiach). Preskúmvacia činnosť najvyššieho súdu ako sťažnostného súdu je teda limitovaná rozsahom predmetu konania pred prvostupňovým – špecializovaným súdom a zákonná úprava nepredpokladá, že by najvyšší súd ako súd sťažnostný mal rozhodovať o určitej skutočnosti, ktorá nebola predmetom konania pred špecializovaným súdom. Uvedené by bolo okrem iného v rozpore s dvojinštančnosťou konania a rozhodovania o väzbe, ktorá vyplýva z viacerých ustanovení Trestného poriadku (§ 83 a § 76). Ustanovenie § 194 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku síce zakotvuje právomoc najvyššieho súdu v prípade, že nezamietne sťažnosť z dôvodov uvedených v § 193 ods. 1 Trestného poriadku, zrušiť napadnuté uznesenie a rozhodnúť o veci, avšak aj toto zákonné ustanovenie treba vykladať s ohľadom na rozsah preskúmvacej činnosti najvyššieho súdu tak, že nie je namieste v konaní o sťažnosti rozširovať predmet konania nad rámec predmetu konania pred prvostupňovým súdom.

Uvedený revízny princíp v spojení s tým, že sťažovatelia mali možnosť predniesť svoje argumenty proti predĺženiu lehoty trvania väzby v konaní pred súdom prvého stupňa, a to jednak písomným vyjadrením sa k návrhu príslušnej prokuratúry na predĺženie trvania lehoty väzby, ako aj pri ich výsluchu pred špecializovaným súdom v rámci konania o tomto návrhu, je takou okolnosťou, ktorá výrazne oslabuje reálne obmedzenie obhajobných práv sťažovateľov v rámci konania o osobnej slobode rozhodnutím

najvyššieho súdu s konkrétnym skutočným (uchopiteľným) dopadom na ich základné práva.

Správnosť tohto záveru je podporená aj absenciou uvedenia (v ústavných sťažnostiach) konkrétnej sťažovateľmi zamýšľanej argumentácie, ktorú mienili, ale nemohli, resp. nestihli sťažnostnému – najvyššiemu súdu predostrieť v písomných dôvodoch „zhlásených“ sťažností a ktorú by považovali za relevantnú (s potenciálom iného rozhodnutia o ich väzbe) a súčasne nerefektovanú zo strany nadriadeného súdu, teda ponechanú bez adekvátnej reakcie konajúceho všeobecného súdu.

Sťažovatelia tak nepredniesli nijakú okolnosť, ktorá by v materiálnom poňatí ochrany základného práva na osobnú slobodu dostatočne odôvodňovala záver o odopretí im práva na obhajobu. Za týchto okolností sa ústavné sťažnosti sťažovateľov v tejto časti javia zjavne neopodstatnené.

Ďalšou okolnosťou, na ktorú ústavný súd v predmetnej veci prihliadol, bola skutočnosť, že najvyšší súd zvolený, sťažovateľmi namietaný, postup odôvodnil, opierajúc sa o konkrétne zákonné ustanovenia platného a účinného procesnoprávneho predpisu, ktorým sa konanie riadilo. Interpretáciu a následnú aplikáciu týchto noriem pritom nie je možné hodnotiť ako takú, ktorá by bola v rozpore s ich znením, zmyslom alebo účelom. Ani samotní sťažovatelia v ústavných sťažnostiach nekonkretizovali ustanovenie Trestného poriadku, ktoré by najvyšší súd zjavne porušil alebo neprípustne „obišiel“.

V tomto svetle sa potom aj argumentácia sťažovateľov „Účelom práva zaručeného čl. 50 ods. 3 ústavy je poskytnutie príležitosti brániť sa obvineniu zo spáchania trestného činu. Vo veci sp. zn. II. ÚS 52/98, ústavný súd uviedol, že pozitívny záväzok Slovenskej republiky pri realizácii práv obvineného v trestnom konaní je zabezpečený cestou Trestného poriadku, ktorý je právnym predpisom upravujúcim postup v trestnom konaní. Trestný poriadok v jednotlivých fázach trestného konania zaručuje ústavou garantované právo obhajoby.“ javí ako nepriliehavá, keďže postup najvyššieho súdu bol práve postupom v súlade s dotknutými ustanoveniami Trestného poriadku upravujúcimi riadny opravný prostriedok proti uzneseniu – sťažnosť. Práve naopak, sťažovateľmi uplatnený výklad ustanovení procesného predpisu o „fakultatívnosti“ odôvodnenia sťažnosti proti uzneseniu o väzbe (uvedený v bode 12 odôvodnenia tohto uznesenia) svedčí v prospech postupu najvyššieho súdu.

Napokon v súvislosti so sťažovateľmi požadovanou ochranou ich základných práv nebola pri celkovom posúdení ústavných sťažností úplne bez významu skutočnosť, že najvyšší súd termín neverejného zasadnutia o podaných opravných prostriedkoch vopred oznámil obhajcom obvinených, a to s možnosťou predloženia ich dôvodov. A keďže išlo o posledný deň sudcom špeciálneho súdu určenej lehoty, nemožno to považovať za také skrátenie, ktoré by absolútne vylúčilo možnosť primeranej reakcie obvinených (ich obhajcov), a to ani s prihliadnutím na skutočnosť, že k oznámeniu termínu neverejného zasadnutia došlo len niekoľko hodín pred jeho konaním. Je opodstatneným predpoklad, že v posledný deň lehoty určenej na podanie sťažnosti v písomnej podobe je jej príprava už v štádiu minimálne spôsobilom (veľmi) stručne definovať jej nosné – kľúčové dôvody určujúce zameranie prieskumu v rámci sťažnostného konania. Obhajca sťažovateľov síce, ako to tvrdí, nestihol toto oznámenie najvyššieho súdu urobiť v elektronickej forme zaregistrovať, avšak, ako sa z ústavných sťažností javí, rezignoval aj na podanie odôvodnenia zhlásených sťažností hoc aj po rozhodnutí nadriadeného súdu v rámci sudcom špecializovaného súdu nastavenej lehoty. Dôvod nezaregistrovania predmetného avíza neverejného

	<p>zasadnutia najvyššieho súdu sťažovateľa neozrejmi, avšak obvyklá zodpovedná starostlivosť poskytovaná obhajobou takéto prípady eliminuje.</p> <p>Všetky uvedené zistenia, aj keď jednotlivé, samy osebe sa nemusia zdať byť spôsobilými presvedčivo vyvrátiť tvrdenie sťažovateľov o zásahu do ich základného práva na osobnú slobodu, v ich súhrne napokon viedli ústavný súd k prijatiu záveru, že najvyšší súd svojím postupom a namietaným rozhodnutím z 22. januára 2020 pozbavil sťažovateľov osobnej slobody spôsobom neodporujúcim zákonu – Trestnému poriadku, preto ústavné sťažnosti sťažovateľov aj v tejto časti namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 17 ods. 1, 2 a 5 ústavy odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnené.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <p>Ústavné sťažnosti odmieta ako zjavne neopodstatnené.</p>
použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov	Zbierka stanovísk a rozhodnutí: R 29/2010
súvisiace právne predpisy	zákon č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov
klúčové slová	väzba-rýchlosť rozhodovania trestné konanie

Spracovalo Analytické oddelenie Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.